

Digitaliserings- og
forvaltningsdepartementet

Vår ref.
24/1157 - 2

Deres ref

Dato
12.06.2024

Høringsuttalelse - digital dødsbo

Likestillings- og diskrimineringsombudet viser til høring om Forskrift om digitalt dødsbo med høringsfrist den 5. juli 2024.

1. Innledning

Likestillings- og diskrimineringsombudet har som mandat å arbeide for likestilling og mot diskriminering på blant annet grunnlag av kjønn, etnisitet, religion, alder, seksuell orientering og nedsatt funksjonsevne.

Ombudet har også tilsynsansvar med at norsk rett og forvaltningspraksis er i samsvar med de forpliktelsene Norge har etter FNs rasediskrimineringskonvensjon (CERD), FNs kvinnediskrimineringskonvensjon (CEDAW) og FNs konvensjon om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne (CRPD).

2. Ombudets merknader til høringen

I lys av vårt mandat har vi noen generelle merknader til digitalt dødsbo. Vi vil innledningsvis vise til at alle offentlige myndigheter har en plikt til å jobbe for likestilling og hindre diskriminering i all sin virksomhet, inkludert regelverksutvikling, etter likestillings- og diskrimineringsloven § 24.

Slik vi forstår høringsbrevet, vil det fremdeles være mulig å ha et manuelt, papirbasert skifteoppgjør ettersom det er tingretten som skal ta stilling til om arvingen skal få tilgang til digitalt dødsbo. Svært mange eldre er ikke-digitale eller

har svake digitale ferdigheter. Dette kan skyldes både at de ikke har tilstrekkelig digital kompetanse, men også i kombinasjon med ulike funksjonshemninger. Ombudet mener at et manuelt, papirbasert skifteoppgjør må derfor bestå så lenge en stor andel av den eldre befolkningen er ikke-digitale.

Digital tilgang til dødsbo

Der departementet skriver at fellesløsningen Altinn skal brukes, antar ombudet at tilgangen til Digital dødsbo kommer til å være knyttet MinID-pålogging og ikke BankID-pålogging.

I så fall vil dette være en svært god løsning, da en del etniske minoriteter uten fødselsnummer, men med d-nummer, og funksjonshemmede ikke får utstedt BankID. Det er også en del eldre som ikke har tatt steget med å skaffe seg BankID, og som trolig heller aldri kommer til å gjøre det.

Så lenge det ikke finnes en digital eID på høyeste nivå for bruk i det offentlige, er det svært viktig at offentlige organer vurderer digitalt utenforskap i forbindelse med digitalisering av offentlige tjenester. Ombudets veiledningstjeneste får stadig inn henvendelser fra publikum og sivilt samfunn som opplever at de er utestengt fra offentlige tjenester fordi det ukritisk er tatt i bruk BankID for å gi digital tilgang til disse tjenestene.

Norsk forbund for utviklingshemmede (NFU) klaget staten ved Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet inn for Diskrimineringsnemnda i sak med referanse 2022/818. NFU mente at staten ikke har klart å sikre et innloggingssystem til offentlige digitale tjenester som er tilgjengelig for alle. NFU tapte saken, men nemnda uttalte at, «Dersom personer med funksjonsnedsettelse ikke får tilgang til offentlige eller private tjenester fordi de mener sikkerhetsnivået er satt for høyt, og de mener dette utgjør et brudd på likestillings- og diskrimineringsloven, må den enkelte løsningen v/tjenesteeier klages inn for nemnda.»

Selv om denne saken i ettertid har fått kritikk: [Digitalisering av offentlige tjenester gir diskriminering | DN](#), mener Diskrimineringsnemnda at den enkelte tjenesteyter kan vurderes å ha diskriminert funksjonshemmede ved å velge et innloggingssystem med for høyt sikkerhetsnivå, typisk BankID fremfor MinID.

Avsluttende bemerkninger

Digitalisering er effektiviserende, samfunnsnyttig og samfunnsøkonomisk klokt. Det er likevel slik at de digitale tjenestene må være tilgjengelig for alle som har behov for dem.

Vennlig hilsen

Rønnaug Retterås
avdelingsdirektør

Warvin Rasheed Ringkjøb
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent, og gyldig uten signatur.